

Γυαλίζω Α1, τὸ ὅπ. βλ.: 'Ποκάτω 'πό τὸ φλόμο γυαλιόγισε 'να σιδερένιο κοντί.

γυαλινωπός ἐπίθ. ἐνιαχ. 'γαλινωπός Νάξ. ('Απύρανθ.)
'Εκ τοῦ ἐπιθ. γυάλινος καὶ τῆς παραγωγ. καταλ.
-ωπός.

'Ο ἔχων χρῶμα ὑποκύνον ἐνθ' ἄν.: 'Υαλινωπά μάθια Νάξ. ('Απύρανθ.) Συνών. γαλαζωπός, γαλανωπός.

γυαλίστης ἐπίθ. ἐνιαχ. γυαλ-λίστης 'Αμοργ. 'Ηράκλ.
Οὐδ. γυαλ-λίστικο 'Αμοργ.

Πιθαν. ἐκ συμφύρ. τῶν ἐπιθ. γυαλίτης + γυαλό-
ρης.

'Επὶ προβάτων, ὁ ἔχων λάμποντας ὀφθαλμούς ἐνθ' ἄν.:
Κριός γυαλ-λίστης 'Ηράκλ. Πρόβατα - ἀρνιά γυαλ-λίστικα
'Αμοργ. Συνών. γυαλιστερός 1.

'Η λ. ὑπὸ τὸν τύπ. Γυαλίστης καὶ ὡς ἐπών. 'Ηράκλ.

γυαλισάδα ἡ, Τῆν. (Σμαρδάκ. κ. ἄ.) Σίφν.

'Εκ τοῦ οὐσ. γυάλιση διὰ τῆς παραγωγ. καταλ.
-άδα.

'Η στιλπνότης ἐνθ' ἄν.: Μετὰ θὰ τὸ μπαϊντανίσσης τὸ πι-
θάει καὶ παίρνει μιὰ γυαλισάδα (μπαϊντανίσσης = θὰ τὸ ἀλεί-
ψης μὲ μπαϊντᾶ, εἰδικὸν χῶμα, ὁμοιον πρὸς τὴν ἄσβεστον,
τὸ ὅπ. προσδίδει στιλπνότητα) Σίφν. Σπάζω τὴ γυαλισάδα
τῆς πέτρας (χαράσσων τὴν μυλόπετραν καταστρέφω τὴν
στιλπνότητα, τὴν ὁποίαν ἀπέκτησεν ἐκ τῆς πολλῆς χρήσεως)
Τῆν. Συνών. γυαλάδα 1.

γυάλιση ἡ, Ζάκ. Κεφαλλ. Πελοπν. (Βάλτ. Βερεστ. Γαρ-
γαλ. Κοντογόν. Μαργέλ. Μηλιώτ. Παιδεμέν. Ποταμ. κ. ἄ.)

'Εκ τοῦ ρ. γυαλίζω.

'Η στίλβωσις ἐνθ' ἄν.: 'Η γυάλιση τῶν παπουτσιῶν - τῶν
ἐπίπλων - τῶν χαλκομάτων ἐνθ' ἄν. Πῶς εἶναι ἔτσι σκου-
ριασμένο τὸ μανάκι; Δῶσ' τον μιὰ γυάλιση Κεφαλλ. Συνών.
βλ. εἰς λ. γυάλισμα 1.

γυαλισιὰ ἡ, Κεφαλλ. κ. ἄ.

Παράλληλος σχηματισμός παρὰ τὸ οὐσ. γυάλιση.
Πβ. ἀβγατισιὰ, ἀναδοσιὰ.

Γυάλιση, τὸ ὅπ. βλ.: Δῶσε μιὰ γυαλισιὰ 'ς τὰ πα-
πούτσια σου.

γυάλισμα τό, κοιν. καὶ Πόντ. (Οἶν.) γυάλ'σμα βόρ.
ιδιῶμ. γυάλισμαν Πόντ. (Σταυρ. Τραπ.) γυάλ-λισμαν Λυκ.
(Λιβύσσ.) γυάλ-λισμα Κῶς Νίσυρ. Σύμ. κ. ἄ. 'γάλισμα
Νάξ. ('Απύρανθ.) γυάλισμαν Πόντ. (Χαλδ.) δγάλισμα Θεσσ.
(Τρίκερ.)

'Εκ τοῦ ρ. γυαλίζω. 'Ο τύπ. δγάλισμα διὰ τὴν
συνήθη εἰς τὸ ἰδίωμα τροπὴν τοῦ γ εἰς δ.

1) 'Η στίλβωσις λείας τινὸς ἐπιφανείας διὰ τριβῆς ἢ διὰ
βαφῆς κοιν.: Τὸ γυάλισμα τῶν παπουτσιῶν - τῶν ἐπίπλων -
τῶν χαλκομάτων κοιν. Θέλουνε γυάλισμα τὰ παπούτσια
σου. Εἶναι ἀγυάλιγα Πελοπν. (Βούτσ.) Πῶς γυαλ-λοκοποῦ
ν-δὰ παπούτσια του! ἤκαμἐν-δως ὁμως τσ' ἔνα γυάλ-λισμα!
Κῶς. 'Ωραῖο 'ναι τὸ 'γάλισμα τῶ βαποντισιῶ δου Νάξ. ('Α-
πύρανθ.) Συνών. γυάλιση, λαμπροκόπημα. β) 'Η
στιλπνότης, τὴν ὁποίαν παρουσιάζουν τὰ ἐνδύματα ἐκ τῆς
πολλῆς χρήσεως κοιν.: Τὸ γυάλισμα τοῦ σακακκιοῦ - τοῦ
πανταλοιοῦ κοιν. Συνών. γυαλάδα 1β, γυαλόκο-

πημα, γυαλόκοπι 2) 'Η λάμψις, τὴν ὁποίαν ἐκπέ-
μπει λεία ἐπιφάνεια μετάλλου ἢ ὕδατος κοιν.: Τὸ γυάλισμα
τοῦ διαμαντιοῦ - τοῦ σμάλτου - τοῦ γυαλοῦ - τοῦ νεροῦ -
τοῦ ματιοῦ - τοῦ λαδιοῦ κοιν. 3) 'Η ὀρίμανσις ὀπωρῶν, ἐκ
τῆς στιλπνότητος, τὴν ὁποίαν ἀποκτοῦν αὐταὶ Νάξ. ('Απύ-
ρανθ.) Πελοπν. (Βούτσ. Δίβρ. Γαργαλ. κ. ἄ.): Εἶναι 'ς τὸ
γυάλισμα τὰ σταφύλια Βούτσ. Εἶναι πάνον 'ς τὸ γυάλισμά
τους οἱ ντομάτες μου Γαργαλ. 'Απάνω 'ς τὸ 'γάλισμά τζη
'ναι ἡ φουσκιὰ (= κορομηλιά) 'Απύρανθ. Συνών. γυαλι-
σμός 2. 4) 'Ο κατοπτρισμός 'Αντίπαξ. Παξ.

γυαλισματιὰ ἡ, Σέριφ. γυαλισματιὰ Κρήτ.

'Εκ τοῦ θέμ. τοῦ οὐσ. γυάλισμα διὰ τῆς παραγωγ.
καταλ. -ιὰ.

1) 'Η στιλπνότης Κρήτ.: 'Κάμαν τὰ ροῦχα του γυαλι-
σματιὰ (ἐκ τῆς πολλῆς χρήσεως). Συνών. γυαλάδα 1β,
γυάλισμα 1β. 2) Μετων., ἡ ἐξ ὀριμάνσεως στίλβουσα
ράξ σταφυλῆς Σέριφ.: Σήμερι εἶδα γυαλισματιὰ.

γυαλισμός ὁ, Λεξ. Βάιγ. 'γαλισμός Νάξ. ('Απύρανθ.)

'Εκ τοῦ ρ. γυαλίζω. 'Η λ. καὶ εἰς Σομ.

1) 'Η στιλπνότης Λεξ. Βάιγ. 2) 'Η ὀρίμανσις ὀπωρῶν
Νάξ. ('Απύρανθ.): 'Υαλισμό τοῦ 'γαλισμοῦ δὲν εἶχανε 'φέτι
τ' ἀδέλια (τὰ σταφύλια ὀρίμασκαν ὀψίμως). Συνών. γυά-
λισμα 3.

γυαλισοκουρούνα ἡ, 'Ανάφ.

'Εκ τοῦ ὀρ. γυάλισα τοῦ ρ. γυαλίζω καὶ τοῦ
οὐσ. κουρούνα.

Τὸ πτηνὸν Κορακίας ὁ φλόαρος (Coracias garrula) τῆς
οἰκογ. Κορακοφωιδῶν (Coraciidae), ἡ χαλκίς τῶν ἀρχαίων.
Συνών. μπλάβη, πρσινοπούλλι, φαλκο-
κουρούνα, χαλκοκουρούνα, χρυσοκα-
ρακάξα.

γυαλιστάρα ἡ, Γ. Δροσίν., Διηγῆμ., 137 γυαλ'στάρα
Εὔβ. ('Ιστ.)

'Εκ τοῦ ἐπιθ. γυαλίστος καὶ τῆς παραγωγ. καταλ.
-άρα, διὰ τὴν ὅπ. βλ. -άρος.

Γυναικεῖον κόσμημα ἀποτελούμενον ἐκ τριῶν ἢ τεσσά-
ρων σειρῶν ἀργυρῶν νομισμάτων προσηρμοσμένων ἐπὶ σιρι-
τίου, τὸ ὁποῖον ἔφεραν ἐπὶ τοῦ μετώπου ἢ τοῦ στήθους αἱ
γυναῖκες τῶν ἀπορωτέρων κοινωνικῶν τάξεων ἐνθ' ἄν.:
'Ανοίγει τὴν κασέλα της μὲ τὰ προικιά της τὰ καλοσυ-
γυρισμένα καὶ τὰ πετᾶ ὅλα ἔξω, μαδᾶ τὸ γιορντάνι καὶ τὴν
γυαλιστάρα της καὶ πετᾶ 'ς τίς τέσσερες ἄκρες τὰ τάλλαρα
καὶ τίς δραχμές Γ. Δροσίν., ἐνθ' ἄν.

γυαλιστερός ἐπίθ. κοιν. καὶ Πόντ. (Οἶν. Τραπ.) γυαλι-
στιρός Μακεδ. (Γήλοφ. Δασοχώρ. Πεντάπολ. κ. ἄ.) γυα-
λ'στερός Εὔβ. ('Αγία 'Ανν. 'Ακρ.) γυαλ'στιρός πολλαχ.
βορ. ἰδιωμ. γυαλ-λιστερός Κῶς Σύμ. κ. ἄ. 'γαλιστερός Νάξ.
(Απύρανθ.) Θηλ. γυαλιστερέσσα Πόντ. (Τραπ.)

'Εκ τοῦ ἐπιθ. γυαλίστος καὶ τῆς παραγωγ. καταλ.
-ερός.

1) 'Ο στίλβων ὡς ἡ ὕαλος, ὁ λάμπων κοιν. καὶ Πόντ.
(Οἶν. Τραπ.): Γυαλιστερό πάτωμα - παράθυρο, γυαλιστε-
ρά παπούτσια - ἐπιπλα - μάτια κοιν. Γυαλ-λιστερά πού 'ναι
ν-δὰ μ-μάθτιδα τῆς ἀλαπούς! Κῶς. Τὸ 'τριφι καλὰ τοῦ
βραχιόλ' κι τὸ 'καμι γυαλ'στερό κι τοῦ πούλ'σι Εὔβ. ('Ακρ.)
Ἦρε πέτρες γυαλιστερές, πού ἀστραφταν (ἐκ διηγ.) Θράκ.
(Ξάστρ.) 2) 'Ο λεῖος ὡς ἡ ὕαλος Πελοπν. (Βούτσ. Ξεχώρ.)

κ.ά.): Είναι γυαλιστερές οι πέτρες και γλιστράνε Βούτσ. 3) Οὐδ. οὐσ. κατὰ πληθ. εἰς τὴν συνθηματ. γλῶσσαν τῶν κτιστῶν, τὰ παράθυρα Μακεδ. (Σιάτ. Σίτ.) Συνών. γυαλιστήρι 2.

γυαλιστήρα ἡ, Θράκ. (Ἀδριανούπ.) γυαλ-λιστήρα Κύπρ. Χίος γυαλ'στήρα Στερελλ. (Ἰτέα) γυαλ'στήρου Μακεδ. (Καταφύγ.)

Ἐκ τοῦ ρ. γυαλίζω καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -τήρα.

1) Βυρσοδεψικὸν ἐργαλεῖον, διὰ τοῦ ὁποῖου λειαίνουν καὶ στιλβώνουν τὴν ὄψιν τῶν δερμάτων κατὰ τὸ τελευταῖον στάδιον τῆς κατεργασίας Στερελλ. (Ἰτέα). 2) Τὸ ὀρυκτὸν γύψος, ἡ κιμωλία γῆ, ἐκ τῆς στιλπνότητος, τὴν ὁποίαν παρουσιάζει Κύπρ. 3) Μεταφ., γυνὴ εὐειδής, ἐπιρρεπὴς εἰς τὰς ἡδονὰς Θράκ. (Ἀδριανούπ.) Μακεδ. (Καταφύγ.) Χίος.

γυαλιστήρι τό, ἐνιχ. — Λεξ. Βάιγ. Κομ. Περίδ. Βλαστ. Δημητρ. γυαλ-λιστήριον Λυκ. (Λιβύσσ.) γυαλιστήρ Μακεδ. (Γήλοφ. Δασοχώρ. Κατάκαλ. Τρικοκκ. κ.ά.) γυαλ'στήρ Θράκ. (Μάδυτ. Σαρεκκλ.)

Ἐκ τοῦ ρ. γυαλίζω καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -τήρι. Ἡ λ. καὶ εἰς Σομ.

1) Ἐργαλεῖον τῶν ὑποδηματοποιῶν, διὰ τοῦ ὁποῖου στιλβώνουν τὰ ὑποδήματα καὶ ἐξομαλύνουν τὴν τραχεῖαν ἐπιφάνειαν τῶν ἐσωτερικῶν ὑποστρωμάτων αὐτῶν, ὡς καὶ τὴν ἐξωτερικὴν ὄψιν τῶν καττωμάτων ἐνθ' ἂν. Συνών. γυαλιστήρα 1. 2) Εἰς τὴν συνθηματ. γλῶσσαν τῶν κτιστῶν, τὸ παράθυρον τῶν οἰκιῶν Θράκ. (Σαρεκκλ.) Συνών. γυαλιστερός 3.

γυαλιστής ὁ, Ἀμοργ. Ἄνδρ. Εὐβ. (Κάρυστ.) Κρήτ. (Βάμ.) Κύθν. Νάξ. (Ἄνω Ποταμ. Γαλανᾶδ. Κινίδ.) Πάρ. Πελοπ. (Ἀρεόπ. Βαλτεσιν. Βούρβουρ. Γέρμ. Γορτυν. Δίβρ. Καλάμ. Κάμπος Λακων. Καρδαμ. Καρίτ. Καρυόπ. Καστρ. Λεῦκτρ. Μάν. Μηλ. Μεσσην. Κοντοβάζ. Λάγ. Ξεχώρ. Οἶτυλ. Πλάτσ. Πραστ. Σαηδόν.) Σχινούσ. — Λεξ. Περίδ. Βλαστ. Δημητρ. γυαλιστή Κορσ. γυαλ'στής Μύκ. Πάρ. (Λεῦκ.) γυαλ-λιστής Κάλυμν. Κῶς Λέρ. Λυκ. (Λιβύσσ.) Σύμ. Χίος (Ἀρμόλ. Πυργ.) κ.ά. γυαλιστής Νάξ. (Ἀπύρανθ.) Θηλ. γυαλίστρα Εὐβ. (Ἄκρ. Θεολόγ. Ψαχν. κ.ά.) Κρήτ. γυαλ-λίστρα Μεγίστ.

Ἐκ τοῦ ρ. γυαλίζω. Διὰ τὴν χρῆσιν τοῦ τύπ. γυαλιστήρι (ς) βλ. G. Blanken, Les Grecs de Cargèse, 80 κ. ἐξ.

Α) Ἄρσ. 1) Ὁ στιλβωτὴς ὑποδημάτων Λυκ. (Λιβύσσ.) Πελοπ. (Καλάμ.) Συνών. λοῦστρος 2) Ὁ Ἰούλιος, ἐκ τῆς στιλπνότητος, τὴν ὁποίαν ἀποκτοῦν αἱ ὀπῶραι, ὠριμάζουσαι κατὰ τὸν μῆνα τοῦτον σὺνηθ.: Τὸ γυαλιστὴ κάνει πολλὴ ζέστη Πελοπ. (Γέρμ.) Ἐπέρασε ὁ γυαλιστής καὶ φραγόσκα δὲ φάγαμε Πελοπ. (Ἀρεόπ.) Νὰ μοῦ μαζέψης τὰ σῦκα ποὺ εἶχα ἱάσει τὸ γυαλιστὴ Πελοπ. (Λάγ.) Διάκανε δυὸ-τρεῖς κοπελίτσες τὸ γυαλιστὴ μῆνα ἔς τὸ Νοκολὸ (διάκανε = πῆγαν) Πελοπ. (Ξεχώρ.) Ὁ μικρὸς ἤθελε νὰ πᾶω τὸ μῆνα τὸ γυαλιστὴ Κορσ. Τὸ γυαλιστὴ ἄλωνεύομε Νάξ. (Κινίδαρ.) Ὅσοι εἴκοσι τοῦ γυαλιστὴ εἶναι τ' αἰ-λιά Νάξ. (Ἀπύρανθ.) Ὅλος ὁ γυαλιστής ἐπέρασε γαὶ δὲν ἀδεύσαμε νὰ πιάσωμε δουλειὰ αὐτόθι. Ὅσοι τοῦ γυαλ-λιστὴ ποθερίσαμε Κῶς. Τὰ σταφύλ-λια κινιάζ-ζου νδὸγ-γυαλ-λιστὴ (κινιάζ-ζου = ὠριμάζουν) Κῶς (Πυλ.) || Γνωμ. Τὸ γυαλιστὴ γυαλίζει ἡ πέτρα ἔς τὸ βοννὸ (οἱ λίθοι

στίλβουν ἐκ τῆς μεγάλης θερμότητος καὶ τῆς διαθλάσεως τῆς ἀτμοσφαίρας ἐκ τοῦ καύσωνος) Πελοπ. (Κάμπος Λακων.) γυαλιστής γυαλ-λίζει ῥῶγα τσαὶ πέτρα ἔς τὸ γυαλὸ (οἱ καρποὶ ὠριμάζουν ἐκ τῆς θερμότητος καὶ οἱ λίθοι ἐντὸς τῆς θαλάσσης φαίνονται στιλπνοὶ ἐκ τῆς διαυγείας τοῦ ὕδατος) Κῶς (Καρδάμ.)

Ὁ γυαλιστής γυαλίζει | καὶ Ἀγροστός τὰ καθαρίζει (ἡ ὠρίμασις σύκων, σταφυλῶν καὶ ἄλλων ὀπωρῶν ἀρχίζει τὸν μῆνα Ἰούλιον, κατὰ δὲ τὸν μῆνα Ἀγροστον αὐταὶ ἐξαντλοῦνται εἰς τὰ νότια κλίματα) Πελοπ. (Μάν.)

Στις εἴκοσι τοῦ γυαλιστῆ | λέπει τὸ σῦκο ἔς τὴ γορφή (δηλ. ὠριμάζουν τὰ πρῶτα σῦκα) Πελοπ. (Λεῦκτρ.)

Ἀγουροφάος ἦφαι καὶ ὁ γυαλιστής δὲν εἶδε (ἀγουροφάος = ἀγουροφάγος ἐπὶ ὀπωρῶν, ὁ ἀναμένων νὰ δρέψῃ τὸν καρπὸν τῶν δένδρων τοῦ ὠριμον προλαμβάνεται ὑπὸ τοῦ κλέπτοντος τὸν καρπὸν τοῦτον ἄωρον) Κρήτ. Συνών. Ἀγουροφάγος ἔφαγε καὶ ὁ οὐροφάγος ἔμεινε. Τὸ γυαλιστὴ γελᾷ τὸ κατότο (τὸν Ἰούλιον λόγῳ τοῦ καύσωνος δὲν φοροῦνται τὰ παλὰ ἀλλὰ φυλάσσονται διὰ τὸν χειμῶνα) Ἀμοργ. || Ἄσμ.

Εἰμίσεψε τὸ γυασιμί, πάει τὸ φούλι πάει, νὰ ῥθ' Ἀγροστός καὶ γυαλιστής ν' ἀδαμωθοῦμε πάλι Κρήτ. (Βάμ.)

Ὁ Μάης ἔχει τίς ὁροσές τ'σ' Ἀπρίλης τὰ λελοῦδια τ'σ' ὁ Θεριστής τ'σ' ὁ γυαλιστής τὰ γλέντια, τὰ τραγοῦδια Πελοπ. (Κάμπος Λακων.)

Ἀπρίλης πρήσκει πρόβατα καὶ Μάης τὰ γελάδια καὶ ὁ Θεριστής καὶ ὁ γυαλιστής μαραίνει παλληκάρι Πελοπ. (Λεῦκτρ.)

Τὸ λυθκιαστὴ τὰ λέαμε, τὸ γυαλιστὴ τελεῶσα (τὸν Ἰούνιον πρωτοκαπηθήκαμε καὶ τὸν Ἰούλιο παντρευτήκαμε) Κῶς (Πυλ.)

Ἄν δὲν ἐρτῆς τὸ γυαλ-λιστὴ, τὸν Ἀγροστον θέ νὰ ῥτῆς, ποὺ θὰ ῥτουν οἱ πρματεντές μαστίχη νὰ συνάξης Χίος.

Στις δεκαφτὰ τοῦ γυαλιστῆ | μιὰ λέβο ἀγλογάλλικη ἦρθε καὶ ἄραξε ἔς τὴν πηγὴ Πελοπ. (Μάν.)

Φωτιά της τοῦ γυαλιστῆ | ποὺ περικαίει τὴ συρριπή, ἔτσι θὰ καίγωμαι κ' ἐγώ, | γιατί δὲ θὰ ἔχω ἀδερφὸ (συρριπή = χόρτα τῶν καλλιεργουμένων ἀγρῶν ἐκ μοιρολ. ἀδελφῆς πρὸς τὸν νεκρὸν ἀδελφόν της) Πελοπ. (Καρυόπ. Μάν.) Συνών. Ἀγι-Ἡλίας 3, Ἀλωνάρης, Ἀλωνευτής 2, Ἀλωνιστής 2, Ἰούλης, γυαλινὸς Β1, Δευτεροῖούλης Β) Θηλ. 1) Τὸ κάτοπτρον Πελοπ. (Βαλτεσιν. Γορτυν. Δίβρ. Καρίτ. Κοντοβάζ. κ.ά.) 2) Ἐπὶ γυναικός, ἐκείνη τῆς ὁποίας τὸ πρόσωπον ἀστράπτει ἐκ τῶν καλλωπιστικῶν ἀλοιφῶν Μεγίστ. Πβ. γυαλιστερός 2. 3) Τὸ ἔντομον Μηλολόνθη ἡ κοινὴ (Melolontha vulgaris) τῆς οἰκογ. τῶν Κολεοπτέρων (Coleopterae) Εὐβ. (Ἄκρ. Θεολόγ. Ψαχν. κ.ά.): Δὲ βῆς νὰ μαζώξης κεῖνες τ'ς ἀχλάδες, τ'ς φάγαμε οἱ γυαλιστρίς Ψαχν. Συνών. βαβίλα, βαβούλα 1, βάβουλας 4, βασιλιάς 5, βίζβίζας, βοϊδάκι 4, βουρβούλα (I) 1, βουρβουλιανὸς 1, βούρβουλος, βροῦλος, γυαλομαμμούνα, ζίνα, ζούνα, ζουζούνα, κατσιβροῦλος, σβίγκος, χρυσομαμμούνα, χρυσομπάμπορας, χρυσόμυγα, χρυσούλα. 4) Ὁ κακῆς ποιότητος πέπων, τοῦ ὁποῖου ὁ φλοιὸς εἶναι στιλπνός

